HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מסורת הש"ס

ח) [לעיל נב: וש"נ], ט) [ע"ז פרק"י מעגיל כ: ד"ה ומיכן], י) [שבת יט. ד"ה קסו.], יא) [לא לחלר ד"ה מצוה]. יב) בס"ת טוסף: לנקיות, יג) [וע"ע תוס' שבת כה: ד"ה מוכה], יד) מכאן עד שמע אין זה מדברי התוס' כי אם ליחס גליון וטעו הסופרים וכתבוהו בפנים. מהר"ם.

תורה אור השלם

1. הַבְּשָׂר עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנֵּיהֶם טֶרֶם יִכָּרֵת וְאַף יְיָ חָרָה בָעָם וַיַּךְ יְיָ בָּעָם מַכָּה רַבָּה מְאֹד:
במדבר יא לג

הגהות הב"ח

(א) גמ' למחר כי השמת: (ב) שם ככיוס אמר מסכתיגהו:

לעזי רש"י

אשטנ"ט [אישבולנ"ט]. מרתית.

עין משפט נר מצוה

י א ב מיי' פ"ט מהל' מאכלות אסורות הל' כו טוש"ע י"ד סימן פט ס"ב: יא ג מיי' שם הל' כה טור ש"ע יו"ד סי' פט סעיף ו:
יב ד מיי' שם הל' כו טוש"ע שם סעיף ב:
יג ה ו מיי' שם הל' כה טוש"ע שם סעיף ו:
יד ז מיי' פ"ו מהלכות ברכות הל' ב סמג עשין כו טור ש"ע או"ח סי' קנח סעיף ו [וכרב אלפס עול בברכות פ"ח דף מב.]:
טז ח מיי' שם וע"ש בהשגות וכ"מ סמג שם טוש"ע או"ח סי' קפו סעיף ו:
יז ט מיי' שם הל' ג סמג שם טוש"ע או"ח סי' קנט סעיף ו:
יח כ ל מיי' שם סמג שם טוש"ע או"ח סי' קפו סעיף ב:
יט מ מיי' שם סמג שם טוש"ע או"ח סי' קפ ס"ו:
כ נ מיי' שם טוש"ע או"ח סי' קפו סעיף ג:

שיטה מקובצת

ן) אתו אינשי סכרוה אמר אשכחתינהו לכולהו:

רבינו גרשום

ב"ש אומרים מקנח. בלומר בפת: ואי בעי תימא מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי. בלומר ב"ש אומרים מקנח זו היא הפה וב"ה אומרים מדיח אלו ידיו אבל בפה מודו ב"ה לב"ש דאין קנוח הפה אלא בפת: בשר של בין השינים מהו. בלומר אם יש לו בשר בין השינים מהו שיאכל גבינה: פתכא דאופתא. בלומר עץ גדול: פתכא דאופי. משאוי של עצים היה נושא לביתו בלא ידיעתו דאבי: אמר ליה כבר קדמוך רבנן. בלומר רבנן דאמרי דמאן דסייר נכסי מישתכח ביה איסתרא קדמוך דאנא חזיתיך דאי לא הוה חזיתיך היית מגנבו ממני: חזא צינורא דבדקא. בלומר ע) רבוע ארעא ושטפי מיא לארעיה: מצוה לגבי רשות חובה קרי לה: ניטלין בין בכלי בין על גבי קרקע. כלומר בין שמקבלין אותו בכלי בין שניטלין ע"ג קרקע: אחרונים אין ניטלין. אע"כ מקבלין אותן המים ששופכין על הידים בכלי דבעינן למימר קמן דרוח רעה שורה עליהן ואמרי לה אין ניטלין ע"ג קרקע: איכא בינייהו קינסא כר'. בלומר דמקבלין אותן ע"ג חתיכה של עץ למ"ד אין ניטלין אלא בכלי ע"ג קינסא לאו כלי הוא למ"ד דאין ניטלין ע"ג קרקע ע"ג קינסא שפיר דמי: בין בחמין בין בצונן. כלומר בין ממים חמין בין ממים צונן: לא שנו אלא שאין היד סולדת

ע) גוי' ל"ל דנפקת הגדר ושטפי מיא לגרעיה.

אילימא ב"ש אומרים מקנח ולא בעי מדיח. פירש בקונטרס שהקינוח יפה מן ההדחה ולא הוכרה כאן הדחה וכ"ה בתוספתא: **ונימא** מדיח ולא בעי מקנח ולא סגי ליה בקינוח אלא מדיח במים ואינו עיקר ואין לריך קינוח: **אין קינוח פה.** להכשיר לאכול בשר אחר גבינה: **אלא** מה כן קנחו בפת דקינוח הפת שאוכל הפת בינתים היא יפה: **נימא** שמאי היא. דאי בית הלל הדחה בעי ולא הוכר קינוח: **אף מדיח.** תרוייהו בעינן וקאמר רבי זירא דקינוח בין למר ובין למר בפת הוא: **וליתנייה.** במסכת עדיות (פ"ד ופ"ה) שכל קולי ב"ש ומחמרי ב"ה נתנו שם: **והוא הדין.** לתרוייהו בעינן: **בדשערי לפ.** מפני שמתפרר בתוך הפה ואינו נקשר יחד כשלעצמו לפיכך אינו מקנח: **שטר.** נעשה רך ונדבק בחיך. ולוגמתו בהשוכר (ב"מ דף פה:) משטר משטר מחבושת על העין: **לקוסף.** קשה יותר מדאי וגס הוא מתפרר בתוך הפה כשל שעורים: **קמחא סמרי וירקא.** רכין הן: **בין בשר לגבינה.** משמע שאכל בשר ורוצה לאכול גבינה: **אסור לאכול גבינה.** משום דבשר מוליד זומן והוא נדבק בפה ומתריך בטעמו: **בשר שבין השיניים.** מי משיב בשר שלא לאכול גבינה עמו עד שיטעלנו: **בשר עודנו.** שלמת מיקרי בשר: **אלא להא מילתא חלא בר חמרא.** לדבר זה אני גרוע מאכי כמומץ בן יין: **למחר כי הדחת.** מעת לעת: **סייר.** הולך ורוחה קרקעותיו מה הן לריכות: **משכח ליסטירא.** מוצא שלא מפני שמתקנס בכל הלריך: **פתכא דאופי.** משוי עלים שהיה גוזבו: **קדמוך.** שאמרו שיהא שלם רוחה נכסיו בכל יום וילילה מה יעשה: **לנורא דבדקא.** שהיה יוצאין חוץ לגדותיהן ואין לשטוף פילוותיו לרך פתח שבשפת החמה: **רמא קלא.** הרים קול וצווח: **מוכה.** עדיפא ממצוה. ולקמיה (ע"ב) מפרש מאי מוכותיהו: **מצוה.** לשמוע דברי חכמים: **אמצעיים.** שנוטלין בין תבשיל לתבשיל (ה) בשלמא: **מצוה לגבי רשות חובה קרי לה.** משום דתני אמצעיים בהדייהו קרי לרשותי' חובה דתע"פ שאין שלא מצוה חשובות הן אצל הרשות לקוחת חובה: **בין בכלי.** מתחתיהם לקנלס: **קינסא.** שם נותן שפתי עלים וקשין שתהיה למעלן דשמר כלי הכא לאו כלי הוא ולע"ד אין נוטלין על גבי קרקע דמי ולקמן [שם] מפרש משום דרוח רעה שורה עליהן כשהן על גבי קרקע: **מפעפעין.** משטרט מרככין את הידים ומגליעין בהן את זוהם התבשיל:

אילימא בית שמאי אומרים מקנח ולא בעי מדיח ובית הלל אומרים מדיח ולא בעי מקנח אלא הא דאמר רבי זירא אין קינוח פה אלא בפת כמאן כב"ש אלא בית שמאי אומרים מקנח ולא בעי מדיח ובית הלל אומרים אף מדיח (ו) הוי ליה מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל ולתנייה גבי קולי בית שמאי וחומרי בית הלל אלא בית שמאי אומרים מקנח והוא הדין למדיח וב"ה אומרים א מדיח והוא הדין למקנח מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי גופא אמר רבי זירא אין קינוח הפה אלא בפת והני מילי בדחיטי אבל בדשערי לא ודחיטי נמי לא אמרן אלא בקרירא אבל בחמימא משטר שטרי והני מילי ברכיכא אבל באקושא לא והלכתא ב בכל מילי הוי קינוח לבר מקמחא תמרי וירקא בעא מיניה רב אסי מרבי יוחנן כמה ישהה בין בשר לגבינה א"ל ולא כלום איני והא אמר רב חסדא ג אכל בשר אסור לאכול גבינה ד גבינה מותר לאכול בשר אלא כמה ישהה בין גבינה לבשר א"ל ולא כלום גופא אמר רב חסדא אכל בשר אסור לאכול גבינה גבינה מותר לאכול בשר אמר ליה רב אחא בר יוסף לרב חסדא בשר שבין השינים מהו ה קרי עליה ו הבשר עודנו בין שיניהם אמר מר עוקבא אנא להא מלתא חלא בר חמרא לגבי אבא דאילו אבא כי הוה אכיל בשרא האידנא לא הוה אכל גבינה עד למחר (ח) עד השתא ואילו אנא בהא סעודתא הוא דלא אכילנא ז לסעודתא אחריתא אכילנא אמר שמואל אנא להא מלתא חלא בר חמרא לגבי אבא דאילו אבא ח הוה סיר נכסיה תרי זמני ביומא ואנא לא סיירנא אלא חדא זימנא שמואל לטעמיה דאמר שמואל מאן דסייר נכסיה כל יומא משכח אסתירא אביי הוה סיר נכסיה כל יומא ויומא יומא חד פגע באריסיה דדרי פתכא דאופי אמר ליה הני לי להיכא אמר ליה לבי מר אמר ליה ט כבר קדמוך רבנן רב אסי הוה סיר נכסיה כל יומא אמר היכא נינהו כל הני אסתירי דמר שמואל יומא חד חזא צינורא דבדקא בארעיה שקליה לגלימיה כרכיה אותביה בגוה רמא קלא אתו אינשי סכרוה (ג) י אשכחתינהו לכולהו איסתרי דמר שמואל: אמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיין ימים ראשונים מצוה ואחרונים חובה מיתיבי מים ראשונים ואחרונים חובה כרכה (ג) יא מבטל ברכת חבירו ואינו מקנח ולא מדיח מדיח ולא מקנח ועוד אמאי דמיך לסוקי לגו פלגי ליעבד לגבית שמאי עדיף קינוח ובית הלל סברי לקח בהדחה לחודיה סגי כמו בקינוח לחודיה לכן נראה דפסיטוח ליה למסדר הס"ם אהדחה עדיף מקינוח ומכי פירושא בית שמאי סברי מקנח ולא בעי מדיח כלומר בקינוח סגי מע"ג דגרע ולא בעי מדיח דעדיף וב"ה סברי מדיח לחודיה בעינן והשתא הוה ליה למימר ולא סגי במקנח דגרע לגו מיידי דנקט לב"ש ולא בעי נקט נמי לבית הלל והשתא הוה ליה למיפרך מה כן הוה ליה מקולי בית שמאי ומחומרי ב"ה לגו לגבית שמאי תרתי בעי ונקט מקנח והוא הדין דבעי מדיח בהדיה ובית הלל סברי לקני בחד מן מדיח או מקנח לחם כן הוו להו לבית הלל למינקט מקנח דהוי רבותא טפי דגרע ממדיח:

מקנח וה"ה למדיח. תרוייהו בעינן כדפי' בקונט' וכ"פ ר"ח: **לסעודתא אחריתא אכילנא.** לפי בסעודתא שרגילין לעשות אחת שחרית ואחת ערבית לגו אפילו לאלתר אם סילק השולחן

וליכ מומר לגו פלוג רבנן:

מים ראשונים מצוה ואחרונים חובה בו'. בברכות בסוף פרק לגו לבריס (קף נג: ושם) לריס תרוייהו מקנח מוהתקדשתם לגו מים לשטוים והייתם קדושים לגו מים מחרוים ומסתמא בעלמא הוא להא טעמא דמים מחרוים הוי משום מלא קדושית כדאמר בסמוך ומכו לפי שאין מלא קדושית מצוי בינינו לא נהגו במים מחרוים ומכי נמי כי לריס התם כי קדוש זה שמן שהיו סכין את ידיהן להעביר את הזוהמא הוי מסתמא לגו מצינו בשום מקום שיהא שמן לגו חובה גמא מצוה והא דאמר ליה הני להיכא אמר ליה לבי מר אמר ליה י כבר קדמוך רבנן רב אסי הוה סיר נכסיה כל יומא אמר היכא נינהו כל הני אסתירי דמר שמואל יומא חד חזא צינורא דבדקא בארעיה שקליה לגלימיה כרכיה אותביה בגוה רמא קלא אתו אינשי סכרוה (ג) יא אשכחתינהו לכולהו איסתרי דמר שמואל: אמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיין ימים ראשונים מצוה ואחרונים חובה מיתיבי מים ראשונים ואחרונים חובה

יא אמצעיים רשות מצוה לגבי רשות חובה קרי לה גופא מים ראשונים ואחרונים חובה אמצעיים רשות ראשונים נוטלין בין בכלי בין על גבי קרקע אחרונים אין נוטלין אלא בכלי ואמרי לה יב אין נוטלין על גבי קרקע מאי ביניייהו איכא בינייהו יג קינסא יד מים ראשונים נוטלין בין בחמין בין בצונן אחרונים טו אין נוטלין אלא בצונן מפני שחמין מפעפעין את הידים ואין מעבירין את הזוהמא: מים ראשונים נוטלין בין בחמין בין בצונן: אמר רב יצחק בר יוסף אמר רב יאי לא שנו אלא שאין היד סולדת

ברכה מבל מחרוים שהם לצורך מלם משום מלה שמחית אין נוטעין ו) ברכה ז) ומכאן כתב רבינו יהודה בפרק במה מדליקין בתוספ' שאין לברך על קריאת שמע שלפני מטתו אלא קדשנו במלותיו ונוטו לקרות שמע ואם תאמר למעלה בגון בין גבינה לבשר שהן לצורך מלוה יהיו טעונין ברכה וי"ל דאין זה כי אם הכשר אכילה כמו ניקור חלב ומליחת בשר: